

# LUKION OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

## 1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

### 1.1. Arvio lukion käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut

#### 1.1.1. Opiskeluterveydenhuolto

##### Kaupunkikohtainen

Opiskeluterveydenhuolto kuuluu oppilaitoksissa opiskelijahuollon kokonaisuuteen ja sen ydintoimintoja ovat terveystarkastukset, terveysneuvonta sekä oppilaitoksen terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajilla on myös sairausvastaanottoa.

Opiskeluterveydenhuollossa huomioidaan kuntia sitova valtioneuvoston asetus (338/2011) neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Opiskeluterveydenhuollon osalta asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että terveystarkastukset ja terveysneuvonta ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja väestön tarpeet huomioon ottavia kunnallisessa terveydenhuollossa. Valtioneuvoston asetuksen myötä tavoitteena on vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden terveyden edistämistä, tuen tarpeiden varhaista tunnistamista ja tuen järjestämistä sekä syrjäytymisen ehkäisemistä.

Opiskeluterveydenhoitaja on kouluyhteisön terveyden edistämisen asiantuntija, opiskelijan ja hänen vanhempiensa tukija ja mahdollisten ongelmien havaintaja sekä jatkotutkimuksiin ja hoitoon ohjaaja. Terveydenhoitajan työn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä ja erityisesti mielenterveys-, päihde- ja ylipaino-ongelmissa, seksuaalineuvonnassa ja terveyserojen kaventamisessa.

Terveydenhoitaja on opiskeluhoitoryhmän jäsen. Terveydenhoitaja antaa konsultaatioapua opettajille ja tekee yhteistyötä opiskeluruokailusta vastaavien henkilöiden kanssa. Terveydenhoitaja antaa tarvittaessa myös puhelinneuvontaa. Terveydenhoitaja osallistuu mahdollisuuksien mukaan vanhempainiltoihin.

Opiskeluterveydenhuollon lääkäri on lääketieteellinen asiantuntija ja terveydenhoitajan työpari. Hän voi osallistua oman alansa asiantuntijana oppilashuollon toimintaan sekä antaa konsultaatioapua oppilaiden vanhemmille ja koulun työntekijöille. Terveydenhoitaja ja lääkäri toimivat sovittuina ajankohtina koululla.

##### Lukiokohtainen

### **1.1.2.Koulupsykologipalvelu**

#### **Kaupunkikohtainen**

Koulupsykologipalvelut kohdennetaan vuosittain lukioden tarpeiden mukaisesti huomioiden yhden koulupsykologin työajan riittävyys kaikkien Kouvolan 1300 lukiolaisen palveluun. Konsultaatiota on saatavissa lukioden työpäivinä. Opiskelijaryhmätyöskentely ja opiskelijoiden tapaamiset ja toteutetaan ajanvarauksella sopimuksen mukaan. Psykologi osallistuu myös lukioden opiskeluhuoltoryhmän työskentelyyn sekä tarvittaessa yksilökohtaisten asiantuntijaryhmien työskentelyyn.

#### **Lukiokohtainen**

### **1.1.3.Koulukuraattoripalvelu**

#### **Kaupunkikohtainen**

Koulukuraattoripalvelu toteutetaan lähipalveluna kaikissa lukioissa. Koulukuraattoripalvelu kohdennetaan tasapuolisesti lukioden välille yksilölliset tarpeet huomioiden. Konsultaatiota on saatavissa lukioden työpäivinä. Opiskelijaryhmätyöskentely ja opiskelijoiden tapaamiset toteutetaan ajanvarauksella. Koulukuraattori osallistuu lukioden opiskeluhuoltoryhmän työskentelyyn sekä tarvittaessa yksilökohtaisten asiantuntijaryhmien työskentelyyn.

#### **Lukiokohtainen**

## **1.2. Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö**

#### **Kaupunkikohtainen**

Koulupsykologi on ihmisen käyttäytymisen, ajattelun ja tunne-elämän asiantuntija, joka tuntee nuoren psyykkisen normaalikehityksen ja sen poikkeamat. Koulupsykologi auttaa tukea tarvitsevia opiskelijoita koulunkäyntiin, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvissä vaikeuksissa. Terveystuon ammattihenkilönä koulupsykologi huolehtii opiskelijoiden mielenterveyden arvioinnista sekä psykologisen hoitotyön suunnittelusta, ohjauksesta, toteutuksesta ja seurannasta. Psykologipalveluihin kuuluu myös koulun henkilökunnan konsultointi sekä kouluttaminen ja tiedottaminen mielenterveyden edistämiseen ja sairastumisen ennaltaehkäisyyn liittyvissä asioissa.

Koulupsykologi toimii yhteistyössä opinto-ohjaajan kanssa, kun opiskelijan hyvinvoinnin edistäminen edellyttää opintosuunnitelmiin liittyviä järjestelyjä. Oppimisvaikeuksien kohdalla koulupsykologi toimii yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Opiskelijan luvalla koulupsykologi voi neuvotella lisäksi ryhmäohjaajan tai aineenopettajan kanssa tarvittavan tuen varmistamiseksi koulussa. Kuraattorin kanssa koulupsykologi voi tehdä yhteistyötä esimerkiksi opiskelijan koulukiusaamiseen, tulehtuneisiin

ihmissuhteisiin tai sosiaalipalveluiden tarpeisiin liittyen. koulupsykologi tekee tarvittaessa yhteistyötä kouluterveydenhuollon kanssa.

Koulukuraattori on oppilaitoksen sosiaalialan asiantuntija. Koulukuraattorin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja opintojen etenemistä. Koulukuraattori toimii yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, oppilaitoksen henkilökunnan ja muiden mahdollisten yhteistyötahojen kanssa. Kuraattorityö on pääosin ennaltaehkäisevää yhteisöllistä toimintaa. Koulukuraattori tekee myös yksilöllistä asiakastyötä. Koulukuraattori on oppilaitoksen henkilökunnan käytettävissä konsultaatiota vaativissa asioissa.

## **Lukiokohtainen**

### **1.3. Opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kouvolan lukioiden käytettävissä on yhteensä 30 viikkotuntia koulupsykologipalveluita. Koulupsykologi on kaikkien Kouvolan lukioiden käytettävissä.

Kouvolan lukioissa on yksi yhteinen koulukuraattori. Koulukuraattori on tavattavissa jokaisessa lukiossa sekä nimettyä päivänä että akuutin tarpeen mukaan lukioiden yksilölliset tarpeet huomioiden.

Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 §). Asian kiireellisyyden arvioi se koulupsykologi tai koulukuraattori, jolta keskustelumahdollisuutta on pyydetty.

#### **Lukiokohtainen**

## **2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat**

### **2.1. Yhteisöllisen opiskeluhuollon järjestäminen ja sen toimenpiteet opiskeluyhteisön ja ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi**

#### **Kaupunkikohtainen**

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4§).

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Lukiolaki 21§,1268/2013). Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Opiskeluhuollon palveluissa painotetaan ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä ja pyritään sen hyvällä toteuttamisella vähentämään yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarvetta. Koulupsykologin ja koulukuraattorin asiakkaana voivat olla opiskelijan lisäksi myös perhe, koulun henkilökunta tai kouluyhteisö. Ennaltaehkäisevässä työssä koulupsykologi ja koulukuraattori osallistuvat kouluyhteisön hyvinvoinnin, turvallisuuden ja myönteisen opiskeluilmapiiirin edistämiseen. Psykologipalveluiden ja kuraattoripalveluiden ennaltaehkäisevä työ voi sisältää neuvontaa ja koulutusta opiskelijaryhmille, huoltajille ja koulun henkilökunnalle sekä tiedottamista samoille tahoille. Lisäksi ennaltaehkäisevään työhön kuuluu hyvinvointia edistävien toimintatapojen kehittäminen oppilaitoksissa yhdessä muun henkilökunnan kanssa sekä osallistuminen opiskeluhoitoryhmän toimintaan. Koulupsykologin ja koulukuraattorin yhteisöllisiä toimintamuotoja voivat lisäksi olla esimerkiksi ryhmien ohjaaminen ja luokkien seuranta.

## **Lukiokohtainen**

### **2.2. Yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi**

#### **Kaupunkikohtainen**

Yhteisöllisen opiskeluhoollon lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Toteuttamisessa otetaan huomioon sekä aikuistuva itsenäisen nuoren itsenäisyyden tukeminen että huoltajien osallistuminen. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyö myös kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukion toimintakulttuuri vahvistaa opiskelijoiden osallistumista. Se ilmenee opiskelijakunnan toimintana, palautteen keruuna ja opiskelijoiden kuulemisena.

## **Lukiokohtainen**

### **2.3. Yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi**

#### **Kaupunkikohtainen**

Yhteisöllisen opiskeluhuollon lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Toteuttamisessa otetaan huomioon sekä aikuistuva itsenäisen nuoren itsenäisyyden tukeminen että huoltajien osallistuminen. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä otetaan huomioon yhteistyö myös kunnan muiden nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Huoltajille kerrotaan opiskeluhuollon toiminnasta huoltajailloissa. Opiskelijoilla ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitteluun, kehittämiseen ja sen toiminnan arviointiin.

## **Lukiokohtainen**

### **2.4. Lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän toimintatavat ja käytännöt**

#### **Kaupunkikohtainen**

Lukioissa toimii oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä. Se on opiskeluhoitotyötä koordinoiva moniammatillinen ryhmä.

Opiskeluhoitoryhmään kuuluvat ryhmän puheenjohtajana toimiva rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori sekä opettaja – ja opiskelijakunnan edustajat.

Jokainen ryhmän jäsen edustaa oman ammattiryhmänsä asiantuntemusta. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ennalta sovitun aikataulun mukaisesti ja verkostoituu ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoitoryhmä päivittää opiskeluhoitosuunnitelman. Opiskeluhoitoryhmä tiedottaa toiminnastaan suunnitelmallisesti, ja opiskelijoille annetaan tietoa opiskeluhoitoryhmän toiminnasta säännöllisesti lukio-opintojen aikana. Tietoa opiskeluhoitoryhmän toiminnasta on lisäksi opinto-oppaassa, Wilmassa sekä kotisivuilla.

## **Lukiokohtainen**

### **2.5. Yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämisen tarvittavien tahojen kanssa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskelijan asioiden käsittelyssä sitoudutaan ottamaan mukaan asian etenemisen kannalta tarkoituksenmukaiset verkostot.

## **Lukiokohtainen**

### **2.6. Terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kouvolassa on valmistumassa suunnitelma terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välisestä yhteistyöstä.

## **Lukiokohtainen**

### **2.7. Opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Lukio edellyttää opiskelijalta omaehtoista vastuullista toimintaa ja jatkuvaa määrätietoista työtä.

Lukiolain mukaan lukiolainen on velvollinen osallistumaan opetukseen, jos hänelle ei ole myönnetty siitä vapautusta.

Wilma-järjestelmää käytetään poissaolojen ilmoittamisessa, selvittämisessä ja seurannassa. Opiskelija voi olla pois kurssilta vain pakottavien syiden vuoksi. Huoltaja selvittää

Wilmassa opiskelijan poissaolot mahdollisimman pian. Täysi-ikäinen opiskelija selvittää poissaolot itse.

## **Lukiokohtainen**

### **2.8. Esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus lukiossa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaisten mahdollisuuksien ja oikeuksien toteutumista yhteiskunnassa. Palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus tarkoittavat kansalaisten sujuvaa osallistumista yhteiskunnan toimintaan. Esteettömyyttä tarkastellaan pedagogisen esteettömyyden, asenteellisen, psyykkisen ja sosiaalisen esteettömyyden, vuorovaikutuksen esteettömyyden, tilojen ja ympäristön esteettömyyden sekä tietotekniikan käytettävyyden näkökulmasta.

Pedagogisen esteettömyyden turvaamiseen sisältyy opiskelijan tuen tarpeiden ja vahvuuksien tunnistaminen. Esteettömyyttä voidaan tukea selkeällä ja monikanavaisella opetusmateriaalilla sekä tarjoamalla lisäaikaa ja vaihtelevia mahdollisuuksia osaamisen näyttämiseen, esimerkiksi suullinen koe tai portfolion laatiminen. Lukioissa laadittavassa henkilökohtaisessa opinto-ohjelmassa ja erityisen tuen suunnitelmassa voidaan kuvata, miten opiskelu järjestetään osittain toisin kuin opetussuunnitelman

perusteissa määrätään. Oppimisen esteiden ennakointi ja vaikeuksien ennaltaehkäisy ovat olennaisia pedagogisen esteettömyyden takeita. Opinnot voidaan tarvittaessa järjestää varsin yksilöllisesti. Tukitoimien suunnittelu aloitetaan välittömästi, kun ongelma on havaittu. Erityisjärjestelyjä voidaan tarvita sekä jokapäiväisessä opiskelussa että ylioppilaskirjoituksissa. Esteetön vuorovaikutus edellyttää vuorovaikutuksen muokkaamista erilaisille opiskelijoille sopivaksi. Vertaisvuorovaikutuksen merkitys opiskelijaryhmässä otetaan huomioon.

Asenteellisella esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaista asennoitumista jokaisen opiskelijan opiskelumahdollisuuksiin hänen ominaisuuksistaan ja taustastaan riippumatta. Koulutuksen esteettömyys esimerkiksi ei toteudu kiusaamis- ja syrjintätilanteissa. Asenteellinen esteettömyys on sosiaalisen esteettömyyden edellytys. Sosiaalinen esteettömyys tarkoittaa sitä, että jokainen yhteisön jäsen voi katsoa kuuluvansa siihen. Asenteellinen ja sosiaalinen esteettömyys toimivat osaltaan psyykkisen esteettömyyden edellytyksinä. Psyykinen esteettömyys tarkoittaa mielen hyvinvointia, joka tarjoaa eväitä ja voimavaroja oppimiseen ja kehittymiseen. Opiskeluhoitotyön merkitys on suuri, kun pyritään lisäämään asenteellista, sosiaalista ja psykologista esteettömyyttä.

Oppilaitoksen fyysisellä esteettömyydellä tarkoitetaan oppilaitosrakennuksen saavutettavuutta, liikkumis- ja toimintaesteettömyyttä rakennuksen sisällä ja sen piha-alueilla sekä oppimisympäristön hyvää ergonomiaa.

Esteetön opiskelijavalinta on yhdenvertaisten ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien tarjoamista kaikille hakijoille. Opiskelijavalinnassa otetaan huomioon hakijoiden toimintakykyyn, kieleen ja kulttuuritaustaan liittyvä monenlaisuus. Hakija saa selkeää ja riittävää ohjausta sekä tietoa hakeutumisesta ja opiskelijamenettelyjen vaiheista ja sisällöstä. Tiedottamisessa ja ohjauksessa otetaan huomioon hakijan yksilölliset tarpeet. Hakijoihin sovelletaan yhdenmukaisia valintakriteereitä. Yhdenvertaisuuden toteuttaminen on erityisen tärkeää opiskelijan toimintakyvyn ja terveydellisten edellytysten arvioinnissa.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Sosiaalisella esteettömyydellä tarkoitetaan myös kannustavaa ja hyväksyvää yhteisöä, jossa opiskelijaa suojellaan kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Esteettömässä opiskeluympäristössä jokaiselle opiskelijalle taataan mahdollisuus oppia ja onnistua ja kokea iloa onnistumisestaan.

## **Lukiokohtainen**

### **2.9. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Päihteillä tarkoitetaan tupakkatuotteita (sähkötupakka, nuuska), alkoholia, päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä sekä kaikkia huumausaineiksi määriteltyjä aineita. Ongelmakäytöllä tarkoitetaan sellaista päihteiden käyttöä, joka aiheuttaa vahinkoa tai haittaa käyttäjälle tai hänen lähiympäristölleen. Koulu- ja tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneenä tapahtuneita tapaturmia.

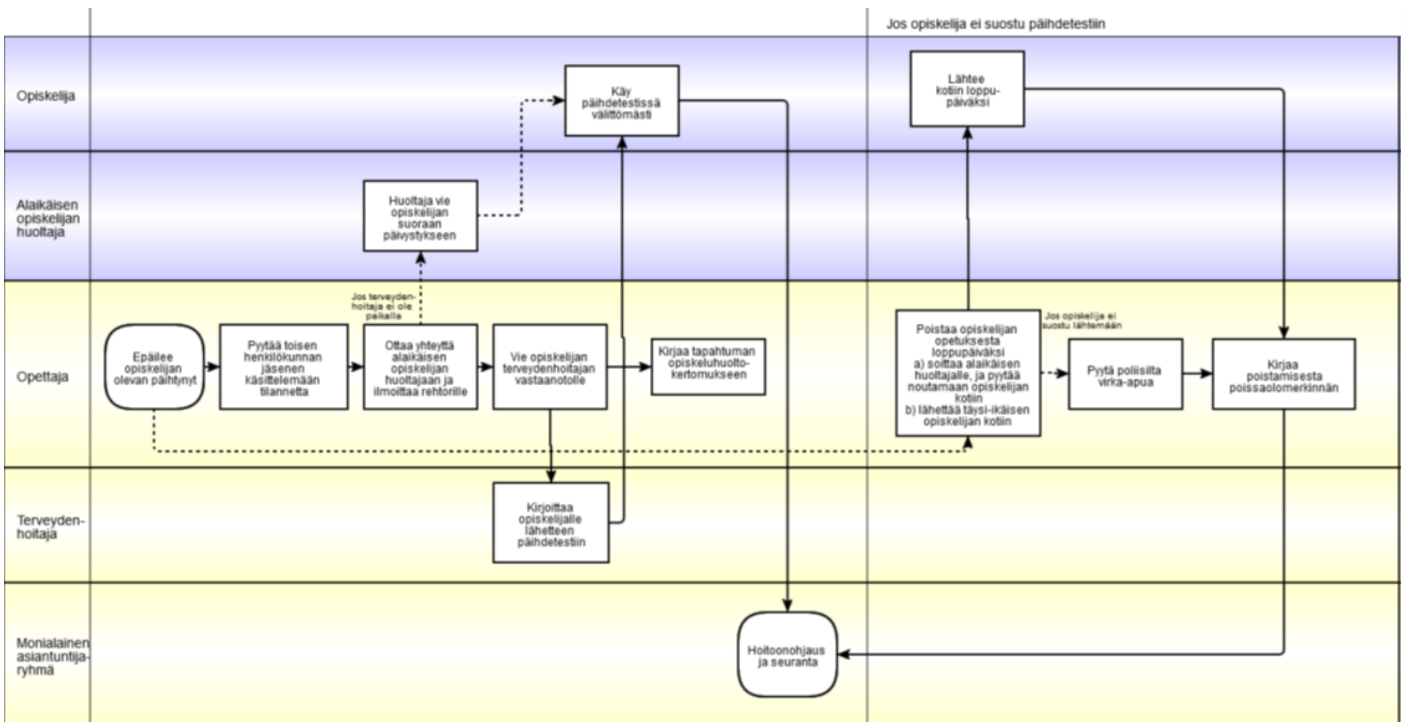
Lukioiden järjestysäännöt kieltävät päihteiden, huumeiden tai vastaavien päihdyttävien aineiden hallussapidon, käytön ja niiden vaikutuksen alaisena olemisen lukioiden alueella sekä järjestämässä tilaisuuksissa.

Päihteiden käytön voi tunnistaa opiskelusuoritusten heikentymisestä, poissaoloista ja koulusta kesken työpäivän lähtemisestä. Päihteiden, erityisesti huumeiden käytöstä saattaa viestiä opiskelijan muuttunut käyttäytyminen.

Havaittaessa tai epäiltäessä opiskelijan huumeiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena olemista on tilanteeseen puututtava välittömästi. Opiskelijalla on oikeus osoittaa, ettei hän ole päihteiden vaikutuksen alainen. Epäilyn tai havainnon tehnyt henkilö ottaa yhteyttä opiskelijaterveydenhuoltoon. Mikäli epäily vahvistuu, alaikäisen opiskelijan huoltajaan otetaan aina yhteyttä ennen testeihin lähettämistä.

Erilaisten ongelmatilanteiden toimintaohjeet ovat prosessikuvauksina (kuva 1.).

Opettajalle tai muun henkilöstön edustajalle voi herätä huoli opiskelijan päihteiden käytöstä, vaikka varsinaista akuuttia tilannetta ei ole syntynyt. Näissä tapauksissa otetaan yhteyttä kuraattoriin tai terveydenhoitajaan, joka keskustelelee opiskelijan kanssa ja kutsuu tarvittaessa koolle moniammatillisen asiantuntijaryhmän.



Kuva 1. Akuutit päihdetilanteet prosessikuvauksina.

## Lukiokohtainen

## **2.10. Yhteistyö ja käytänteet lukion terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa**

### **Kaupunkikohtainen**

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukaisia koulutarkastuksia tulisi valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan tehdä kerran kolmessa vuodessa.

Käytännössä tarkastuskäynnin ajankohta sovitaan rehtorin kanssa. Tarkastuksilla on hänen lisäksi mahdollisesti myös mm. kiinteistönhoitaja, koulun työsuojeluvastaava, terveydenhoitaja jne.. Nämä ovat rehtorin kutsumia. Tarkastuksista on ilmoitettu etukäteen myös opettajien työsuojeluvaltuutetulle, joka ajoittain osallistuu tarkastuksille. Tarkastuspöytäkirjat lähetetään tiedoksi myös hänelle ja kaupungin tilaliikelaitokselle sekä rakennusten hoitoon.

Tarkastuksella huomioitavia asioita ovat mm. rakenteiden ja kalusteiden kunto ja ylläpito, siivousvälineet, yleinen siisteys ja järjestys, opetustilat, liikuntatilat, wc-tilat, pesu- ja pukeutumistilat, sisä- ja ulkovalaistus, lämpötila, vetoisuus, poikkeavat hajut, sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys, kosteusvauriot, pöly ja haju, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet ja leikkivälineiden turvallisuus, radon, tupakointi.

Kolmen vuoden ohjeellinen tarkastusväli ei Kouvolan kaupungissa täysin toteudu. Tähän vaikuttavat mm. mahdolliset koulujen sisäilmaongelmat ja niiden selvitystyö. Mikäli koulu on kaupungin sisäilmatyöryhmän käsittelyssä, suunnitelmallista tarkastusta ei tehdä.

### **Lukiokohtainen**

## **2.11. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä**

**Kouvolan lukioissa noudatetaan yhteistä suunnitelmaa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.**

Kiusaaminen voi ilmetä lukiossa opiskelijoiden välisenä tai opiskelijoiden ja henkilökunnan edustajan välisenä. Mikäli yhdelle ja samalla opiskelijalle on toistuvasti aiheutettu harmia, haittaa tai pahaa mieltä, on kyseessä selkeästi kiusaaminen. Tällöin opettajat ja opiskeluhoitohenkilöstö selvittävät tapauksen. Esimiehen saadessa tiedon työntekijän tai opiskelijan kokemasta kiusaamisesta hän puuttuu asiaan välittömästi.

Väkivaltaa on paitsi fyysinen myös henkinen väkivalta. Väkivalta on aggressiivista käyttäytymistä, jonka tarkoituksena on aiheuttaa vahinkoa ja/tai epä mukavuutta kohteeksi joutuneille, olivatpa he sitten tarkoituksellisia kohteita tai vain sattumalta paikalla. Riippumatta siitä, keneen väkivalta kohdistuu, väkivaltilanteeseen tulee puuttua aina. Ruumiillinen väkivalta, toisen terveyden vahingoittaminen, täyttää rikoslain pahoinpitelyrikoksen tunnusmerkistön ja siitä voi seurata rangaistus. Pahoinpitely on

virallisen syytteen alainen rikos, jonka poliisi tutkii aina, vaikkei kohde tätä vaatisikaan. Myös koulu voi olla tällaisessa tapauksessa ilmoituksen tekijä.

Opiskelijoiden väliseen väkivaltaan puuttuu se aikuinen, joka näkee tapahtuman ensimmäisenä tai jolle siitä ensimmäisenä kerrotaan.

Tapauksen käsittelyä jatketaan tarvittaessa opiskeluhoitohenkilöstön johdolla.

Seksuaalinen häirintä ja ahdistelu määritellään ei-toivotuksi ja yksipuoliseksi joko fyysiseksi tai sanalliseksi seksuaalisväritteiseksi käyttäytymiseksi, joka on kohteelle vastentahtoista ja herättää kielteisiä tunteita.

### **2.11.1. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Lukion toimintakulttuurin tulee olla kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäisevä.

#### **Lukiokohtainen**

### **2.11.2. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemisen käsittely yhteisö(lukio)-, ryhmä- ja yksilötasolla**

#### **Kaupunkikohtainen**

Lukiotasolla tarjotaan lukion henkilökunnalle perustietoa kiusaamisesta ja siihen puuttumisesta sekä sitoutetaan koko henkilökunta kiusaamisen vastaiseen työhön.

Ryhmätasolla pyritään vaikuttamaan opiskelijoihin niin, että he kiusaajan kannustamisen sijaan asettuisivat tukemaan kiusattua ja osoittaisivat, etteivät hyväksy kiusaamista. Opiskelijoiden tasolla keskitytään esille tulevien kiusaamistapauksien mahdollisimman tehokkaaseen selvittelyyn.

#### **Lukiokohtainen**

### **2.11.3. Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteen olevan osalta**

#### **Kaupunkikohtainen**

Mikäli kiusaaminen on ollut toistuvaa ja aiheuttanut harmia, haittaa tai pahaa mieltä, kiusaamistapaus käsitellään yhteisesti sovitulla tavalla. Kiusaamisen jatkuessa puuttumisesta huolimatta asian käsittelyyn otetaan tarvittaessa mukaan opiskeluhoitohenkilöstö ja lastensuojeluviranomaiset alaikäisen kohdalla. Kiusaaminen voi olla oire nuoren turvallista ja tasapainoista kasvua häiritsevästä tekijästä tai

tapatumasta koulun ulkopuolella, esim. kotona.

## **Lukiokohtainen**

### **2.11.4. Yhteistyö huoltajien kanssa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Lukio pyrkii huolehtimaan siitä, ettei kukaan joudu systemaattisen kiusaamisen kohteeksi. Parhaaseen lopputulokseen päästään toimivalla työnjaolla kodin ja koulun välillä sekä tarvittaessa yhteistyöllä.

## **Lukiokohtainen**

### **2.11.5. Yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kiusaaminen on rikollista toimintaa, kun se täyttää lainsäädännössä rikokselle mainitut tunnusmerkit mm. laiton uhkaus, lievä pahoinpitely, pahoinpitely, kunnianloukkaus tai törkeä kunnianloukkaus voivat tulla kyseeseen. Kiusaajan rikoskumppanina, avunantajana tai yllyttäjänä toimiminen ovat myös lain mukaan rangaistavia tekoja.

Rikostapauksissa sovelletaan *rikoslakia 39/1889*. Epäselvissä tapauksissa ota yhteyttä poliisiin.

Opetuksen, terveydenhuollon, opiskeluhoollon henkilöstö on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen, mikäli työssään havaitsee lastensuojelullisen huolen. Ilmoitus on tehtävä salassapitosäännösten estämättä. Vaikka työntekijä olisi muuten velvollinen pitämään salassa työssään esiin tulleita asioita, on hänen velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos lapsen tilanne niin vaatii. Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, vaikka lapsi tai perhe kieltää sen tekemisen.

Lastensuojeluilmoituksen tekemistä ei saa viivästyttää delegoimalla ilmoituksen tekemistä esimerkiksi esimiehelle. Ilmoituksen tekemiseen on velvoitettu se henkilö, joka on saanut tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta.

Ilmoituksen voi tehdä silloin kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää.

Ilmoitus tehdään lastensuojelusta vastuussa olevaan yksikköön. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti. Tietojen arkaluontoisuuden vuoksi ilmoitusta ei tule tehdä sähköpostilla. Ilmoituksen tekemistä varten on olemassa valmiita lomakkeita, mutta lomakkeen käyttäminen ei ole edellytyksenä ilmoituksen tekemiselle. Lomakkeen käyttö saattaa kuitenkin helpottaa ilmoituksen tekemistä.

## **Lukiokohtainen**

### **2.11.6. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille**

#### **Kaupunkikohtainen**

Oppilaitos perehdyttää henkilöstön, opiskelijat, huoltajat ja yhteistyötahot suunnitelmaan opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Opiskeluhuollon ohjausryhmä koordinoi perehdyttämisen ja tiedottamisen.

## **Lukiokohtainen**

### **2.11.7. Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhuollon ohjausryhmä määrittelee suunnitelman päivittämisen, seurannan ja arvioinnin.

## **Lukiokohtainen**

## **2.12. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa**

### **2.12.1. Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kriisi-, uhka- ja vaaratilanteisiin on varauduttu luomalla erilaisia toimintamalleja. Toimintamalli helpottaa johdonmukaista toimintaa kriisitilanteessa. Koko henkilökunnan on tiedettävä, miten kriisitilanteissa toimitaan.

Uhka- ja vaaratilanteisiin varaudutaan harjoittelemalla ennalta erilaisia tilanteita. Uhka- ja vaaratilanteita ennaltaehkäistään arvioimalla, tunnistamalla ja poistamalla riskitekijöitä systemaattisesti.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.2. Johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kriisi- uhka- ja vaaratilanteissa koulun toimintaa johtaa rehtori. Koulun turvallisuusvastaava päivittää ja ylläpitää koulun turvallisuuteen liittyviä ohjeita. Turvallisuusvastaava toteuttaa turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja harjoitukset. Oppilaitoksen johtosuhteet kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa on määritetty.

Kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa oppilaitos toimii viranomaisten antamien määräysten mukaisesti.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.3. Sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen (lukion) ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet**

#### **Kaupunkikohtainen**

Kouvolan kaupungille on luotu oma kriisiviestintäsuunnitelma (linkki kontissa), jonka tavoitteena on varmistaa onnistunut kriisin aikainen viestintä etukäteen suunnittelemalla ja vastuuttamalla viestintää kriisitilanteessa. Kriisitilanteessa noudatetaan samoja viestinnän periaatteita kuin normaaliolojen viestinnässä kiinnittäen kuitenkin erityistä huomiota mahdollisemman tehokkaaseen ja nopeaa viestintään.

Yleisperiaate on, että toimintaa johtava viranomainen vastaa viestinnän sisällöstä ja muut viranomaiset tukevat viestintävastuussa olevaa. Kukin viranomainen tiedottaa omista toimenpiteistään sovitulla tavalla sekä vastaa tiedonkulusta omassa organisaatiossaan. Onnettomuustilanteessa tiedotusvastuu on pelastustoimintaa johtavalla pelastusviranomaisella ja tutkintaa koskevissa asioissa poliisilla.

Sisäisestä viestinnästä oppilaille ja henkilökunnalle kriisitilanteessa vastaa rehtori. Koulun sisäinen viestintävastuu kriisi-, uhka-, ja vaaratilanteissa on määritetty.

Esimiehet vastaavat sisäisestä viestinnästä omia alaisiaan kohdanneiden kriisitilanteiden osalta.

Oppilaitos ei tiedota, eikä anna mitään tietoja medialle opiskelijoita tai työntekijöitä koskevista asioista. Ainoastaan omaisilla tai viranomaisilla on oikeus keskustella asiasta median kanssa, mikäli he niin päättävät.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.4. Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Äkillisessä kriisissä opiskelija saa välittömän henkisen ympärivuorokautisen kriisiavun perusterveydenhuollon sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää opiskelijalle myös mahdollisuuden äkillisissä kriiseissä jälkipuinti-istuntoon noin viikon sisällä tapahtuneesta.

Opiskelijalla on mahdollisuus jatkotyöstää tapahtuneeseen liittyviä ajatuksia ja tunteitaan edelleen koulussa koulupsykologin tai -kuraattorin kanssa. Tätä mahdollisuutta voi tarjota opiskelijalle kuka tahansa koulun henkilökunnasta.

Äkillisessä kriisissä opiskelija saa välittömän henkisen ympärivuorokautisen kriisiavun perusterveydenhuollon sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää opiskelijalle myös mahdollisuuden äkillisissä kriiseissä jälkipuinti-istuntoon noin viikon sisällä tapahtuneesta. Opiskelijalla on mahdollisuus jatkotyöstää tapahtuneeseen liittyviä ajatuksia ja tunteitaan edelleen koulussa koulupsykologin tai -kuraattorin kanssa. Tätä mahdollisuutta voi tarjota opiskelijalle kuka tahansa koulun henkilökunnasta.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.5. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille**

#### **Kaupunkikohtainen**

Oppilaitoksen henkilöstön, oppilaiden, huoltajien ja yhteistyötahojen tulee olla perehtyneitä toimintaohjeisiin kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa. Oppilaitos toimii kriisi-, uhka- ja vaaratilanteisiin liittyvissä suunnitelmissa yhteistyössä viranomaisten kanssa.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.6. Toimintavalmiuksien harjoittelu**

#### **Kaupunkikohtainen**

Oppilaitos järjestää säännöllisesti ja monipuolisesti eri uhka- ja vaaratilanteisiin harjoituksia. Harjoitukset toteuttaa koulun turvallisuusvastaava.

## **Lukiokohtainen**

### **2.12.7. Suunnitelman arviointi ja päivittäminen**

#### **Kaupunkikohtainen**

Oppilaitoskohtaiset osiot arvioidaan ja päivitetään vuosittain osana lukuvuosisuunnitelmaa.

## **Lukiokohtainen**

## **3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen**

### **3.1. Opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö**

#### **Kaupunkikohtainen**

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §)

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Koulupsykologi tutkii ja arvioi nuoren psyykkisessä hyvinvoinnissa, kehityksessä tai opiskelussa esiin tulevia vaikeuksia. Psykologi suunnittelee tarvittavia tukitoimia, seuraa niiden toteuttamista sekä tarjoaa tarvittaessa hoitoa tai kuntoutusta. Koulupsykologi antaa nuoren kehitykseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvää ohjausta sekä tarjoaa psykologista hoitotyötä ja kriisiapua vaikeissa elämäntilanteissa. Koulupsykologi antaa nuorelle tietoa mielenterveyttä tukevista asioista ja opettaa taitoja, joita tarvitaan elämän haasteellisista tilanteista selviytymiseen psyykkisesti tasapainoisena. Apua tarvitsevan opiskelijan hyvinvointia tuetaan tavoitteellisilla lyhytterapeuttisilla menetelmillä. Niillä tavoitellaan nuoren itsetunnon, opiskelumotivaation, psyykkisen terveyden ja sosiaalisen osallisuuden edistämistä.

Koulupsykologi arvioi ja tutkii opiskelijoiden mielenterveyden ongelmiin liittyviä kysymyksiä. Psykologisissa tutkimuksissa ja arvioissa otetaan alustavasti kantaa opiskelijan hoidon tarpeeseen ja ohjataan opiskelija tarvittaessa jatkohoidon piiriin. Lievimmissä psykiatrisissa vaikeuksissa koulupsykologi toteuttaa lyhytkestoista psykologista hoitotyötä itse.

Oppimisvaikeuksien tutkiminen ja arviointi tapahtuvat psykologisten menetelmien avulla. Psykologi antaa konsultaatiota oppimisvaikeuksiin liittyen sekä seuraa opiskelijan saamien tukitoimien riittävyttä ja vaikuttavuutta. Psykologi tekee moniammatillista yhteistyötä oppilaitoksen sisällä ja toimii tarvittaessa tapauskohtaisissa asiantuntijaryhmissä. Psykologi tekee opiskelijan hyvinvointiin liittyvien tarpeiden mukaisesti yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa ja antaa niille tarvittaessa opiskelijan luvalla lausuntoja.

Koulukuraattori toimii osana oppilaitoksen opiskeluhoolta vastuualueenaan lukion sosiaalityöhön liittyvät asiat. Koulukuraattori keskustele luottamuksellisesti opiskelijan kanssa tavoitteenaan opiskelijan opintojen eteneminen ja opiskelijan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Koulukuraattorin kanssa käsiteltäviä asioita voivat olla esimerkiksi perhe- ja kaverisuhteisiin liittyvät asiat, opiskelumotivaation pulmat, itsenäistymiseen liittyvät asiat tai muut opiskelijan hyvinvointiin vaikuttavat asiat. Koulukuraattori tekee

tarpeen mukaan yhteistyötä perheen, koulun henkilökunnan, eri viranomaisten ja muiden oppilaan elämään vaikuttavien tahojen kanssa.

## **Lukiokohtainen**

### **3.2. Asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen ja yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet**

#### **Kaupunkikohtainen**

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoollissa. Koollekutsuja kokoaa tapauskohtaisesti monialaisen asiantuntijaryhmän yksittäisen opiskelijan opiskeluhoollollisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoontuminen edellyttää opiskelijan ja/ tai huoltajan kirjallista suostumusta. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka huolehtii asian etenemisestä.

## **Lukiokohtainen**

### **3.3. Yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Lukion opinto-ohjausta voidaan järjestää kurssimuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa, auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiutta ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta. Erityisopettaja ohjaa opiskelijaa jatko-opintojen mahdollisiin haasteisiin liittyvissä kysymyksissä. Psykologia, kuraattoria ja terveydenhoitajaa konsultoidaan tarvittaessa jatko-opintoihin liittyvissä ongelma tilanteissa. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija.

Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen suunnitelman, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman,

ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen ohjaushenkilöstön tuella.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea. Osaksi opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, joka osaltaan toimii koko oppilaitoksen ohjaustyön kehittämisen välineenä.

## **Lukiokohtainen**

### **3.4. Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhoitokertomus laaditaan aina kun monialainen asiantuntijaryhmä käsittelee opiskelijan asiaa. Tutkimuspyyntö esitetään asiaankuuluvalla lomakkeella.

Opiskeluhoitokertomus suljetaan kirjekuoreen, jonka päälle kirjoitetaan opiskelijan nimi sekä ryhmän jäsenet. Säilytetään arkistossa.

## **Lukiokohtainen**

### **3.5. Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa (lukiossa)**

#### **Kaupunkikohtainen**

Tästä ei ole tehty Kouvolassa suunnitelmaa toiselle asteelle.

## **Lukiokohtainen**

### **3.6. Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat pitävät sairausvastaanottoa sovittuina ajankohtina oppilaitoksissa. Sairausvastaanottoon kuuluvat koulupäivän aikana sairastuneiden ja koulussa tai koulumatkoilla tapahtuneiden tapaturmien hoidon tarpeen arviointi ja hoito. Lääkärin sairausvastaanotot järjestetään terveysasemilla.

## **Lukiokohtainen**

### **3.7. Tarvittava yhteistyö oppilaitoksen (lukion) ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi jne.)**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskelijoiden asioiden käsittelyssä sitoudutaan ottamaan mukaan asian etenemisen kannalta tarkoituksenmukaiset verkostot.

#### **Lukiokohtainen**

### **4.Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa**

Oppilaitoksen tulee olla aloitteellinen yhteistyössään kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Yhteistyö huoltajien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

#### **4.1. Opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa**

##### **Kaupunkikohtainen**

Yhteistyö huoltajien kanssa on monipuolista ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiota koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön.

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön lähtökohtana on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja oman vastuullisuuden huomioonottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta. Opiskelijaa koskevissa asioissa keskustellaan ensin opiskelijan kanssa. Yhteistyömuotoina voidaan käyttää Wilmaa, huoltajatapaamisia ja henkilökohtaisia kontakteja.

Opiskelijahuoltotyö toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtaja vastaa siitä, että opiskelijoilla ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua lukion yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitteluun, kehittämiseen ja sen toiminnan arviointiin.

## **Lukiokohtainen**

### **4.2. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa. Opiskelijat omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

#### **Lukiokohtainen**

### **4.3. Opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 §). Asian kiireellisyyden arvioi se koulupsykologi tai koulukuraattori, jolta keskustelumahdollisuutta on pyydetty.

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen,

jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

## **Lukiokohtainen**

### **4.4. Käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskelijaa koskevissa asioissa keskustellaan ensin opiskelijan kanssa. Huolenhavaintoja keskusteleen opiskelijan kanssa ja ohjaa opiskelijan opiskeluhoitopalvelujen piiriin Yhteistyömuotoina voidaan käyttää Wilmaa, huoltajatapaamisia ja henkilökohtaisia kontakteja.

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelija opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettavat viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa.

## **Lukiokohtainen**

### **4.5. Käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta**

#### **Kaupunkikohtainen**

Sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö tapaa arvion pohjaksi opiskelijan ja konsultoi opiskelijan tuntevaa opetushenkilöstöä.

## **Lukiokohtainen**

### **4.6. Menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä**

## **Kaupunkikohtainen**

Monialainen asiantuntijaryhmä kutsutaan koolle tarpeen mukaan.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja ja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksensa hänen sijastaan,

Opiskeluhuoltoryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

## **Lukiokohtainen**

# **5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen**

## **Kaupunkikohtainen**

Lukiokohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma on osa lukion lukuvuosisuunnitelmaa. Lukuvuosisuunnitelman lukiokohtaiset osiot päivitetään ja arvioidaan vuosittain. Lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtaja vastaa siitä, että lukion henkilöstö, opiskelijat ja heidän huoltajansa perehdytetään suunnitelmaan ja heille annetaan mahdollisuus arvioida suunnitelma toteutumista.

Lukiokohtaiset opiskeluhuoltosuunnitelmat ja niiden arvioinnit tarkastetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelman tarkistamisen/arvioinnin yhteydessä. Lukiokohtaisten opiskeluhuoltosuunnitelmien toteutumista seurataan monialaisen opiskelijahuoltoryhmän toimesta säännöllisesti.

## **Lukiokohtainen**

### **5.1. Seurattavat asiat**

#### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhuollon ohjausryhmä määrittelee tarvittaessa kaupunkikohtaisesti erikseen seurattavat asiat.

#### **Lukiokohtainen**

Lukio määrittelee tarvittaessa omat seurattavat asiat.

## **5.2. Tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät**

### **Kaupunkikohtainen**

Tietojen kokoamiseen osallistetaan koko lukion henkilöstö.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä määrittää arviointimenetelmät

### **Lukiokohtainen**

## **5.3. Seurannan aikataulu**

### **Kaupunkikohtainen**

Lukiokohtaisten arviointien tulee olla valmiina vuosittain kesäkuun loppuun mennessä.

## **5.4. Seurannan vastuussa oleva taho**

### **Kaupunkikohtainen**

Seurannasta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä.

## **5.5. Seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä**

### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhuollon ohjausryhmä käsittelee seurantatiedot ja koordinoi niiden hyödyntämisen opiskeluhuollon kehittämisessä

Lukiokohtaisesta arvioinneista työstetään kooste opiskeluhuollon ohjausryhmälle vuosittain käsiteltäväksi syksyn kokouksessa.

## **5.6. Keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille**

### **Kaupunkikohtainen**

Opiskeluhuollon ohjausryhmä antaa ohjeet tiedottamisesta opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.